Lietas Nr.C40105313

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Ventspils tiesa šādā sastāvā:

tiesnese S.Lucava,

2013.gada 12.septembrī izskatīja rakstveida procesā civillietu /pers. A/ (turpmāk arī prasītāja) prasībā pret /pers. B/ (turpmāk arī atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu, un

k o n s t a t ē j a :

Prasība tiesā celta 2013.gada 23.jūlijā.

Prasības pieteikumā norādīts, ka pušu laulībā /dzimšanas dati/dzimusi meita /pers.C/ un /dzimšanas dati/dzimusi meita /pers.D/. Bērni atrodas prasītājas ikdienas aprūpē. Atbildētājs uzturlīdzekļus bērnu uzturam dod neregulāri un nepietiekošā apmērā. Bērni apmeklē pirmskolas iestādi, meita bijusi acs operācija, tāpēc ir papildus izdevumi par zālēm, vitamīniem, brillēm. Uzskata, ka atbildētājs ir spējīgs materiāli atbalstīt bērnus, jo saņem izdienas pensiju un turpina strādāt algotu darbu.

Lūdz piedzīt uzturlīdzekļus Ls 100 mēnesī katram bērnam, nosakot uzturlīdzekļu nekavējošu izpildi un piedzīt tiesāšanās izdevumus.

Prasība pamatota ar Civillikuma 177., 179.pantu.

Atbildētājs **rakstveida paskaidrojumus** norāda, ka piekrīt maksāt Ls 120 mēnesī uz abiem bērniem. Katru mēnesi ir prasītājai pārskaitījis uzturlīdzekļus bērnu uzturam. 2012.gadā maksājis katru mēnesi Ls 120, 2013.gada janvārī pārskaitījis Ls 126. No 2013.gada 4.janvāra bijis bezdarbnieks, līdz ar to ienākumi samazinājās un pārskaitījis Ls 70. 2013.gada 26.aprīlī sācis strādāt /darba vieta/pēc kā maijā maksājis Ls 150, bet jūnijā - Ls 100. Jūlijā pateicis prasītājai, ka pāris mēnešu nevarēs neko samaksāt, jo, būdams bezdarbnieks, bija iekrājis parādsaistības. Prasītāja iesniedza prasību. Papildus samaksātajiem uzturlīdzekļiem, pircis bērniem vajadzīgo apģērbu, maksājis par ārstu, nopircis bērnam brilles. Ienākumi mēnesī kopā ir Ls 441, ko veido militārpersonas izdienas pensija Ls 121 mēnesī, darba alga /darba vieta/ Ls 320 mēnesī. Pieder viens /nekustams īpašums/, kura iegādei ņemts kredīts saskaņā ar 2003.gada 25.augusta Kredīta līgumu /nummurs/un uz kuru ir nostiprināta hipotēka par labu AS „SEB banka". Katru mēnesi veic kredīta dzēšanas maksājumu aptuveni Ls 95-96 apmērā, veic maksājumu AS „SEB dzīvības apdrošināšana" Ls 15 apmērā. Par dzīvokli /adrese/maksā apsaimniekošanas maksu un maksu par komunālajiem pakalpojumiem, kas vidēji mēnesī ir Ls 60- 100 atkarībā no maksas par apkuri. Pēc maksājumu un uzturlīdzekļus Ls 120 apmērā mēnesī maksāšanās pašam iztikai paliek aptuveni Ls 110-130, kas ir mazāk nekā valstī noteiktais iztikas minimums. No minētās summas nepieciešams segt arī izveidojušās citas parādsaistības. Norāda, ka nepieder nekāda kustama manta, kas būtu reģistrējama attiecīgā kustamas mantas reģistrā.

Tiesā saņemta prasītājas **atsauksme par paskaidrojumu,** kurānorādīts, kapiekrīt, ka bērnu tēvs ticies ar meitām sev brīvajā laikā, kas ir bijušas 3-4 dienas mēnesī, tāpēc uzskata, ka ikdienas aprūpi par bērniem īstenoju viņa. Dažās no tikšanās reizēm dāvinājis meitām arī apģērbu, diemžēl šī apģērba iegāde netika saskaņota ar meitu reālajām vajadzībām, kā rezultātā bērnu ikdienas vajadzības jūlijā, augustā un lielākoties arī iepriekš, tiek segtas no prasītājas līdzekļiem. Bērnu vajadzību aprēķinā nav iekļāvusi bērniem nepieciešamās rotaļlietas un izklaides apmeklējumus, jo uzskata, ka tās ir izmaksas pēc manas iniciatīvas no manas puses, tāpat kā tēva iniciatīva ir iegādāties bērnu kāroto apģērbu. Kā norādījis atbildētājs ir saņēmusi maksājumus par bērnu uzturu. februārī Ls 70, martā Ls 70, aprīlī Ls 70, maijā Ls 150, jūnijā Ls 100, jūlijā uzturlīdzekļi bērniem netika pārskaitīti, kas piespiedis prasītāju vērsties tiesā ar prasību par uzturlīdzekļu piedziņu. Tā kā arī iepriekš veiktie maksājumi ir bijuši nepietiekamā apjomā, lai segtu bērnu ikdienas vajadzības bijusi spiesta ņemt aizņēmumus, kā rezultātā ir izveidojušās kredītsaistības. Aizdevuma līgums preču iegādei tika ņemts dīvāna iegādei, jo esošajā dzīvesvietā atradās tikai viens dīvāns, kurā gulējusi kopā ar bērniem, tādēļ rūpējoties par bērnu ērtībām tika iegādāts dīvains. Ikmēneša maksājums ir Ls 16,43.

Otru aizņēmumu ņēmusi, lai apmaksātu bērnu dārza apmeklējuma rēķinus, jo neveicot savlaicīgu apmaksu, bērni izglītošanos bērnu iestādē „n/a" nevar turpināt. Par aizņēmumu jāmaksā Ls 35 apmērā. Ar trūkstošo summu bērnu uzturam palīdzējusi mamma - /pers. E/.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 250.[25]panta otrajai daļai, tiesa atzīst par iespējamu izskatīt lietu rakstveida procesā, jo puses lietas iztiesāšanu tiesas sēdē nav lūgušas.

Izvērtējusi rakstveida pierādījumus un apsvērusi prasības pieteikumā norādītos argumentus, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji turpmāk minēto apsvērumu dēļ.

Tiesa nodibināja, ka pušu laulība reģistrēta /datums/ /dzimtsarakstu nodaļa/. (lietas 12.lapa). Puses ir /dzimšanas dati/ dzimušās /pers.C/un /dzimšanas dati/dzimušās /pers.D/, vecāki (lietas 10.,11.lapa).

Tiesai nav pamata apšaubīt to, ka bērns atrodas prasītājas aprūpē, jo par pretējo nav saņemti pierādījumi.

Civillikuma 177.pantsuzliek par pienākumu abiem vecākiem rūpēties par saviem bērniem un tos aprūpēt, nodrošinot viņa uzturēšanu, t.i. ēdiena, apģērba, mājokļa un veselības aprūpes nodrošināšanu, bērnu kopšanu un viņu izglītošanu un audzināšanu (garīgās un fiziskās attīstības nodrošināšana pēc iespējas ievērojot viņa individualitāti, spējas un intereses un sagatavot bērnu sabiedriski derīgam darbam). Savukārt, Civillikuma 179.panta pirmā un otrā daļa nosaka vecāku pienākumu samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt un neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 5.panta sestajai daļai, piemērojot tiesību normas, tiesa ņem vērā judikatūru.

2007.gada Augstākās tiesas prakses apkopojumā atzīts, ja prasītāja vēlas piedzīt uzturlīdzekļus virs valstī noteiktā minimālā apmēra, viņai jāpierāda nepieciešamie izdevumi un reālās vajadzības, kā arī savi ienākumi. Augstākās tiesas Senāts savā 2010.gada 26.maija spriedumā lietā SKC-682/2010 atzinis, ka kritērijs, kas ņemams vērā, nosakot piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, ir atbildētāja ienākumi, tāpēc būtiski noskaidrot, vai viņa gūtie ienākumi ir pietiekoši, lai nodrošinātu pieprasīto uzturlīdzekļu maksāšanu. LR Augstākās tiesas Senāta 2005.gada 27.janvāra spriedumā lietā SKC-305 atzīts, ka, iebilstot pret prasīto uzturlīdzekļu apmēru, atbildētājam saskaņā ar 93.panta noteikumiem ir pienākums pierādīt, ka viņa ienākumi nav tik lieli, lai maksātu uzturlīdzekļus prasītajā apmērā.

No prasītājas iesniegtā aprēķina redzami sekojoši ikmēneša abu bērnu izdevumi: ar dzīvokli saistītie izdevumi un internets - Ls 110, uzturam - Ls 180, pirmskolas iestādes apmeklējuma maksa- Ls 70, kancelejas izdevumi Ls 70, apģērbs, apavi- Ls 30, medikamenti, vitamīni, briļļu iegāde abām meitām, ārsta konsultācijas Rīgā - Ls 10, kopā Ls 400 mēnesī (lietas 13.lapa).

Atbilstoši Augstākās tiesas Senāta 2011.gada 18.maija spriedumā lietā Nr.SKC-863/2011 norādītajam, tiesa var atbrīvot lietas dalībniekus no pierādījumu iesniegšanas, ja tā atzīst par vispārzināmu, ka bērnam uzturēšanas izdevumos iekļaujami izdevumi par ēdienu, apģērbu, mājokli, higiēnas piederumiem u.t.t.

Konkrētajā lietā tiesa atzīst par vispārzināmiem bērna izdevumiem prasītājas norādītos izdevumus par pārtiku, apģērbu un apaviem, medikamentiem. Šo izdevumu apmērs ir samērīgs, atbilstošs tirgus situācijai valstī, šie izdevumi ir nepieciešami bērna aprūpei un attīstībai, līdz ar ko tie nav jāpierāda. Tādejādi, par pierādītiem konkrētajā gadījumā uzskatāmi prasītājas norādītie izdevumi par katra bērnam nepieciešamo: pārtiku - Ls 90, apģērbu un apaviem – Ls 15, vitamīniem un medikamentiem - Ls 5. Minēto izdevumu apmērs uzskatāms par samērīgu un atbilstošu bērnu vajadzībām.

Tāpat tiesa uzskata par pierādītiem izdevumus par interneta pieslēgumu, kura apmaksu apstiprina iesniegtais maksājuma dokuments (lietas 14.-17.lapa). Ievērojot to, ka dzīvoklī deklarētas četras personas, kvītī norādītā maksājuma bērna daļa ir 2,85 (11,40:4). Ar Izglītības pārvaldes izziņu pierādīts arī maksājums par pirmsskolas iestādes apmeklējumu vienam bērnam Ls 30 mēnesī (lietas 18.lapa).

Attiecībā uz mājokļa izdevumu apmēru prasītāja nav iesniegusi pierādījumus, līdz ar ko tiesai nav iespējams to noteikt, taču ievērojot bērna nepieciešamību pēc mājokļa, tiesa uzskata par samērīgu viena bērna daļu novērtēt par Ls 30.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka prasītāja ir pierādījusi reālos nepieciešamos izdevumus viena bērna uzturam Ls 172,85.

Vērtējot vecāku mantisko stāvokli, tiesa nodibināja.

Prasītājas mēneša ienākumi VSAA un VID izziņās parādās, ka ienākumi vidēji mēnesī ir Ls 617 pirms nodokļu samaksas (lietas 33., 35., 23.lapa) un alga pēc nodokļu samaksas Ls 417,42 (lietas 22., 19.lapa).

Atbildētāja ienākumi saskaņā ar VSAA un VID izziņām laika posmā no 2013.gada 1.janvāra līdz 2013.gada 30.jūnijam vidēji mēnesī ir Ls 297,03 pirms nodokļu nomaksas (lietas 32., 35., 42.lapa), kā arī izdienas pensija Ls 121 apmērā (lietas 44.lapa).

No tiesai pieejamiem reģistriem redzams, ka uz prasītājas vārda nav reģistrēts nekustamais īpašums, transportlīdzekļi. Savukārt, uz atbildētāja vārda reģistrēts nekustams īpašums – dzīvoklis Nr.25, /adrese/, un transportlīdzeklis 2007.gada izlaiduma EGO. Par pušu dalību uzņēmējdarbībā tiesai ziņu nav.

No iepriekšminētā tiesa secina, ka pušu ienākumi ir līdzīgi, taču, ikdienā aprūpējot bērnus un uzturot viņu mājokli, prasītājai nepārprotami ir lielāki izdevumi. Bez tam, viņai, atšķirībā no atbildētāja, nav īpašumu. Saistības ir abām pusēm.

Tiesa atzīst par nepamatotiem atbildētāja iebildumus par to, ka viņš nevar maksāt vairāk par minimāliem uzturlīdzekļiem, jo vecāku pienākums pie līdzīgiem izdevumiem vienādi piedalīties bērnu nepieciešamo izdevumu nodrošināšanā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 93.panta pirmajai daļai, katrai pusei pašai jāpierāda savi argumenti un iebildumi. Ministru kabineta noteikumos noteiktais minimālais slieksnis piedzenams tikai tad, ja atbildētājam ir īpaši apstākļi, piemēram, darba nespēja, kad viņš objektīvi nevar sniegt līdzekļus vispār vai var tos sniegt nepietiekoša apmērā *(LR Augstākās tiesas Senāta 2012.gada 28.septembra spriedums lietā Nr.SKC-1024/2012).* Tiesai nav iesniegti

pierādījumi tam, ka atbildētājs nav spējīgs veselības stāvokļa vai citu iemeslu dēļ strādāt un maksāt bērnam uzturlīdzekļus pierādītajā apmērā.

Kā izriet no lietas apstākļiem, atbildētājs līdz bezdarbnieka gadījuma iestāšanās brīdim varēja nodrošināt ar nepieciešamajiem līdzekļiem abus bērnus, un arī pašlaik ir atradis darbu. Prasītāja ir pierādījusi, ka šie izdevumi vienam bērnam mēnesī veido ne mazāk kā Ls 172,85. Tiesa uzskata, ka gan minētie apstākļi, gan tas, ka atbildētājs ir darbspējīgā vecumā un viņam nav veselības problēmu, kuru dēļ viņš nespētu strādāt, norāda uz viņa spēju sniegt bērniem uzturlīdzekļus viņu reālajām vajadzībām, ko pierādījusi prasītāja un nav atspēkojis atbildētājs. Bez šiem obligātajiem līdzekļiem vecākiem ir tiesības veicināt labāku bērnu nodrošinājumu savu iespēju robežās, jo tikai vecāki spēj noteikt cik labi jādzīvo viņa bērnam.

Mainoties apstākļiem, kas ietekmē maksājumu apmēra vai ilguma noteikšanu, katra puse ir tiesīga iesniegt jaunu prasību un prasīt maksājumu apmēra vai termiņa grozīšanu.

Pastāvot šādiem apstākļiem, tiesa atzīst, ka no atbildētāja ik mēnesi piedzenami prasītājas labā līdzekļi katra bērna uzturam Ls 85 apmērā, sākot no prasības iesniegšanas dienas līdz pilngadībai. Pārējā daļā prasība noraidāma.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 205.panta pirmajai daļai, sprieduma daļā par uzturlīdzekļu piedziņu nosakāma nekavējoša izpilde.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu no atbildētāja valsts ienākumos piedzenama valsts nodeva Ls 246,60 apmērā un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi Ls 2,97 apmērā, jo prasītāja uzturlīdzekļu lietā ar likumu ir atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas. Savukārt, prasītājas labā no atbildētāja saskaņā ar Civilprocesa likuma 44.panta otro daļu piedzenami izdevumi par advokāta pakalpojumiem Ls 20 apmērā (lietas 24.lapa).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 204.^{1}panta pirmajai daļai atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu.

Ņemot vērā augstākminēto un saskaņā ar Civilprocesa likuma 189.-193., 204.,^{1} 250.,^{25} 250.^{27} pantu, tiesa

n o s p r i e d a :

Prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, deklarētā dzīvesvieta /adrese A/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, deklarētā dzīvesvieta /adrese A/, līdzekļus /dzimšanas dati/dzimušās /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam Ls 85 (astoņdesmit pieci lati) apmērā, sākot no 2013.gada 23.jūlija līdz bērna pilngadībai.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, deklarētā dzīvesvieta /adrese A/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, deklarētā dzīvesvieta /adrese A/, līdzekļus /dzimšanas dati/dzimušās /pers. D/, personas kods /personas kods/, uzturam Ls 85 (astoņdesmit pieci lati) apmērā, sākot no 2013.gada 23.jūlija līdz bērna pilngadībai.

Noteikt sprieduma nekavējošu izpildi daļā par uzturlīdzekļu piedziņu.

Pārējā daļā prasību noraidīt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, deklarētā dzīvesvieta /adrese A/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, deklarētā dzīvesvieta /adrese A/, ar lietas vešanu saistītos izdevumus Ls 20 (divdesmit lati).

Piespriestos naudas līdzekļus ieskaitīt /pers. A/, personas kods /personas kods/, bankas kontā: /konta numurs/, AS Swedbanka.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, deklarētā dzīvesvieta /adrese A/, valsts ienākumos valsts nodevu Ls 246,60 (divi simti četrdesmit seši lati 60 santīmi) un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 2,97 (divi lati 97 santīmi) apmērā.

Noteikt sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesāšanās izdevumu piedziņu 10 (desmit) dienu termiņu no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentam, iesniedzot kasācijas sūdzību Ventspils tiesā 30 (trīsdesmit) dienu laikā no sprieduma pasludināšanas dienas, t.i., 2013.gada 12.septembra.